

BARNDOM–UTBILDNING–
SAMHÄLLE

**Examensarbete i fördjupningsämnet
Barndom och lärande
15 högskolepoäng, grundnivå**

**Blicken på det trygga barnet:
En kvalitativ studie om trygghetens praktik i relation
till inskolningen i förskolan**

*The view of the secure child:
A qualitative study on the practice of security in relation to the
introduction in preschool*

Alice Doukali
Elona Spetsmark

Förskollärarexamen, 210 högskolepoäng
Datum för slutseminarium, 2023-10-31

Examinator: Camilla Löf
Handledare: Despina Tzimoula

Abstract

I förskolans läroplan (2018) beskrivs det att utbildningen ska lägga grunden för det livslånga lärandet. Trygghet sägs vara en förutsättning för att lärande och utveckling ska kunna ske. Därför har vi valt att undersöka vad begreppet trygghet innebär i en förskolekontext. Syftet med studien är att förstå förskollärares resonemang om vad begreppet trygghet innebär i förskolans praktik. Den kvalitativa studien utgår från semistrukturerade intervjuer med fyra förskollärare. Förskollärarnas berättelser har analyserats med hjälp av John Bowlbys anknytningsteori. Teorin förklarar människors beteende och relationsbyggande i förhållande till anknytning. Resultatet av vår studie visar att för att ett barn ska trivas och våga utforska, krävs det trygghet och omsorg. Slutsatsen visar utifrån vårt resultat att trygghet, i relation till inskolningen, skapas dels genom pedagogens bemötande till både vårdnadshavaren, barnet och barngruppen och dels via kommunikation och samverkan mellan hem och förskola.

Nyckelord: Anknytning, anknytningsteori, förskola, förskollärare, inskolning, kommunikation, lärande, samverkan, trygghet, utforska.

Förord

Vi har haft ett gott samarbete sinsemellan genom hela arbetet och har gemensamt utfört intervjuer och transkribering av materialet. Tillsammans har vi utfört vår studie med god kommunikation och delat upp olika läsanvisningar av litteraturen, diskuterat våra val och kommit överens tillsammans. Detta har gjort att vi båda har varit delaktiga i skrivandet av hela examensarbetet.

Vi vill rikta ett stort tack till Despina Tzimoula som har varit vår handledare på Malmö universitet. Under processens gång har hon alltid funnits där med snabba svar på våra frågor och funderingar.

Vi vill även rikta ett stort tack till de förskollärare som deltagit i vår studie!

Alice Doukali & Elona Spetsmark

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Syfte och frågeställningar	6
2. Bakgrund	7
2.2 Inskolning	7
3. Teoretiskt perspektiv	9
3.1 Anknytningsteori	9
3.1.1 Anknytningsrelationer, anknytningshierarkier anknytningsssystem och anknytningsbeteende	9
3.1.2 Trygg bas	10
3.1.3 Anknytningsmönster	11
3.1.4 Anknytningsmönster i förskolan	11
3.2 Sammanfattning	12
4. Tidigare forskning	13
4.1 Omsorg och utbildning	13
4.2 Anknytning	13
4.3 Sammanfattning	14
5. Metod	15
5.1 Metodval	15
5.2 Val av deltagare	16
5.3 Genomförande	16
5.4 Forskningsetiska överväganden	17
5.5 Analysmetod	18
6. Resultat och analys	19
6.1 Trygghet	19
6.1.1 Trygga barn	19
6.1.2 Trygghet för lärande och utveckling	20
6.1.3 Vårdnadshavarens trygghet	20
6.1.4 Otrygghet	21
6.2 Inskolning	23
6.2.1 Vårdnadshavarnas delaktighet	23
6.2.2 Samverkan och kommunikation	24
6.2.3 Trygghetsskapande via vårdnadshavaren	26
6.2.4 Att bemöta individen	26
6.2.5 Att bemöta barngruppen	28
6.2.6 Att bemöta barn som ett arbetslag	28

7. Slutsats och diskussion	30
7.1 Resultatdiskussion	30
7.2 Metoddiskussion	32
7.3 Förslag på vidare forskning	33
Referenslista	34
Bilagor	36
Bilaga 1 - Informationsbrev	36
Bilaga 2 - Samtyckesblankett	37

1. Inledning

I Sverige var cirka 86 procent av landets alla barn i åldern ett till fem år inskrivna i förskolan år 2022 (Skolverket 2023). För dessa barn blir förskolan därför ett komplement till hemmet. Ur barnets perspektiv innebär förskolestarten att de lämnar sin hemmiljö och vårdnadshavaren några timmar per dag, flera gånger i veckan. Deras liv går från att vara hemma till att abrupt befinna sig i en ny okänd miljö (Schwarz 2016). Ur en förskollärares perspektiv är förskolan en arbetsplats där de utövar sin profession (ibid). Förskolan utgår från olika styrdokument för att driva verksamheten framåt. I Läroplan för förskolan: Lpfö 18 (Skolverket 2018), står det att:

”Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar.” (Lpfö 18 s. 7)

Enligt Lpfö 18 ska utbildningen i förskolan lägga grunden för det livslånga lärandet. Trygghet beskrivs i läroplanen vara en grundläggande del inom förskoleverksamheten. Däremot tydliggörs inte vad trygghet faktiskt innebär, utan detta får tolkas av betraktaren. Edfelt (2017) uppger att trygghet och tillit är två avgörande faktorer samt är en förutsättning för att ett barn ska våga utforska och lära sig. Det är därför relevant att undersöka hur trygghet skapas i praktiken ute på förskolor. I sin anknytningsteori beskriver Bowlby (2010) trygghet som en viktig förutsättning för att barnet ska våga utforska och att ett lärande överhuvudtaget ska ske. Vi vill därför undersöka förskollärares förhållningssätt till trygghet och hur överlämning från hem till förskola sker utifrån ett anknytningsteoretiskt perspektiv. Vi vill även undersöka vilka förutsättningar som krävs för att överlämningen ska bli så trygg som möjligt för barnet.

1.1 Syfte och frågeställningar

Trygghet i förskolans kontext talas ofta om som en grundläggande förutsättning. Vad begreppet faktiskt innebär i praktiken är därför något som vi skulle vilja undersöka närmare. *Syftet med den här studien är att förstå förskollärares resonemang om vad begreppet trygghet innebär i förskolans praktik.* Det finns ett flertal olika situationer inom förskolans verksamhet där trygghet skulle kunna undersökas. Eftersom det här är en kortare studie behövde vi göra en avgränsning och valde att titta närmare på trygghet i förhållande till barnets första möte med förskolan, inskolningen. Därför har vi valt att göra en kvalitativ studie där vi intervjuar förskollärare för att undersöka deras upplevelse av hur trygghet skapas i praktiken. De centrala frågeställningarna för studien är:

- Hur definieras trygghet i förskolan enligt förskollärare?
- Hur resonerar förskollärare om hur trygghet skapas vid inskolningen i förskolan?

2. Bakgrund

Eftersom vi gjort en avgränsning i vår studie där vi valt att undersöka trygghet i relation till inskolning så har vi valt att titta närmare på anknytning i relation till inskolningen. För att få en bredare förståelse för vad inskolning är i teorin kommer vi redogöra för vad inskolning innebär nedan.

2.2 Inskolning

Broberg, Hagström och Broberg (2012) menar att syftet med inskolningen är att barnet ska vänja sig vid den nya miljön och de nya personerna som befinner sig i den. Vidare menar författarna att det finns några centrala delar att ta hänsyn till under inskolningen på förskolan. En av delarna är att pedagogen behöver, med stöd från vårdnadshavarna, uppmuntra barnet till att utveckla en nära relation. Vårdnadshavarna behöver även vara närvarande under de första veckorna när barnet börjar utveckla relationen med pedagogen. Barnet behöver sedan vänja sig vid korta separationer för att successivt utöka timmarna och få upprepade erfarenheter av att pedagogen kan ge tillräcklig trygghet (ibid).

Om barnets trygghetsbehov sätts i fokus under inskolning och under den första tiden i förskolan och de dessutom får möjlighet att utveckla en nära relation till *en* av pedagogerna, så kommer de flesta barn successivt att känna sig trygga med övriga pedagoger. Om pedagogen redan byggt upp tillitsfulla relationer i barngruppen är chansen större att även nya barn utvecklar trygga relationer (Broberg et al. 2012). Likaså är inskolningen viktig för vårdnadshavarna. Det skapar en trygghet för barnet att se att pedagogerna och vårdnadshavarna har en god relation (Edfelt 2019). Pedagoger kan se vissa mönster genom att titta på barnets uttryck. Genom att kommunicera med vårdnadshavarna kan de lära sig att bemöta barnet på bästa sätt (Schwarz 2016). Kommunikation och samsyn är enligt Broberg et al. (2012) avgörande för en god samverkan på förskolan. Kommunikationen mellan vårdnadshavare och pedagoger kan förstås utifrån två synsätt. Den ena är den abstrakta som handlar om att kunna förmedla kunskap kring förskolan och dess innehåll. Den andra är den mer praktiska basala som handlar om att samtala kring det som har med barnet att göra. Broberg et al. (2012) menar även att det är fördelaktigt om vårdnadshavaren är delaktig vid barnets rutinsituationer

som vila och mat. Vårdnadshavaren får en inblick i hur verksamheten ser ut vilket ger en större förståelse och kan leda till att barnet känner sig lugnare av att vårdnadshavaren också är lugn och trygg. Som vårdnadshavare handlar det om att känna sig trygg med att lämna sitt barn till en omsorgsfull vuxen under tiden som barnet befinner sig på förskolan (ibid).

3. Teoretiskt perspektiv

Syftet med vår studie är att förstå förskollärares resonemang om vad begreppet trygghet innebär i förskolans praktik. Därför blir det relevant att titta på trygghet i förhållande till John Bowlbys (2010) anknytningsteori eftersom teorin innefattar teorier om människors beteende och relationsskapande i relation till trygghet. Centrala begrepp inom anknytningsteorin är: anknytningssystem, utforskandesystem, anknytningsrelation, anknytningshierarkier, anknytningsbeteende, trygg bas och anknytningsmönster. Vi kommer redogöra för hur dessa begrepp kan förstås utifrån en förskolekontext relaterat till inskolning.

3.1 Anknytningsteori

Anknytningsteorin har sin grund inom det psykologiska forskningsfältet. Teorin uppkom under efterkrigstiden till följd av att den brittiske psykoanalytikern, John Bowlby (2010), ingått i en FN-undersökning av hemlösa barns behov. I rapporten från undersökningen menade Bowlby (2010) att barn som saknade nära anhöriga var i stort behov av att få hjälp, eftersom barn som saknat närhet och "modersvård" riskerade att få en negativ personlighetsutveckling. Bowlby (2010) föreslog åtgärder och rekommendationer för att förhindra den negativa spiralen. Detta var startskottet för det som sedan skulle bli anknytningsteorin.

3.1.1 Anknytningsrelationer, anknytningshierarkier anknytningssystem och anknytningsbeteende

Begreppet *anknytning*, (attachment på engelska), kan förklaras som känslomässiga och tillitsbaserade band mellan människor. Dessa band benämns som *anknytningsrelationer* (Bowlby 2010). Barnet kan ha flera anknytningsrelationer men föredrar oftast en anknytningsperson som blir den primära och söker helst närhet hos denne. I de fall den primära inte finns tillgänglig kan barnet tänkas gå till en sekundär anknytningsperson, detta kallas för *anknytningshierarkier* (ibid). Broberg et al. (2012) beskriver att i förskolans värld bör barnet i första hand knyta an till *en* pedagog, för att sedan introduceras till fler pedagoger efter hand. Den hierarkiska ordningen rangordnas

beroende av flera olika faktorer, exempelvis tiden som barnet tillbringar med anknytningspersonen, samt kvaliteten på denna kontakt. En annan viktig faktor är den vuxnes engagemang och den sociala omgivningen som barnet kan påverkas av (ibid).

För att barnet ska kunna knyta an till eller behålla närheten i anknytningsrelationen aktiveras *anknytningssystemet* där barnet använder sig av olika *anknytningsbeteenden* riktade mot den vuxne som är omsorgsgivaren (Bowlby 2010). Anknytningssystemet beskrivs vara en del av människans natur där anknytningen är en livsviktig överlevnadsinstinkt. Genom att barnet redan från födsel knyter an till en eller flera vårdnadshavare får barnet beskydd och blir omhändertagen (ibid). Anknytningsbeteenden kan exempelvis innebära att barnet söker sig närmare, sträcker sig efter den vuxne eller gråter för att få tröst. Detta sker oftast när barnet är rädd, sjuk, trött eller hotad och behöver tröst och omvårdnad. Vårdnadshavarens sätt att behandla och svara på barnets anknytningsbeteende blir en avgörande del i formandet av barnets trygghet och utveckling (Bowlby 2010).

3.1.2 Trygg bas

Anknytningssystemet hänger samman med *utforskandesystemet*. För att barnet ska kunna utforska och leka krävs en grundtrygghet med en vetskap om att den vuxne finns där om barnet skulle behöva det (Bowlby 2010). Detta tillitsbaserade samspel som sker i relationen mellan barnet och den vuxne kallas för *en trygg bas*. Den trygga basen ger barnet möjlighet att utforska eftersom de är lugna och trygga med att den vuxne finns där och svarar på dess behov om det skulle behövas. När barnet känner sig tryggt så hamnar anknytningssystemet i viloläge och utforskandesystemet aktiveras. Om barnet stöter på problem aktiveras det igen och barnet går tillbaka till den vuxne där hen kan bli tröstad eller lugnad (ibid). En trygg relation mellan pedagog och barn är en central del i förskolans värld eftersom barnet kommer att våga utforska och utsätta sig för nya situationer (Broberg et al. 2012).

3.1.3 Anknyningsmönster

Anknyningsmönster är en förklaring till hur individer skapar och upprätthåller relationer med andra människor. Anknyningsmönstret har en stor påverkan på barns känslomässiga utveckling och välbefinnande och kan exempelvis påverka hur tryggt och självständigt ett barn känner sig (Bowlby 2010). Som tidigare nämnt påverkas barnets utveckling av hur vårdnadshavare svarar på barnets behov vilket i längden utvecklar ett anknyningsmönster. Det finns olika anknyningsmönster som barn kan utveckla: *trygg, otrygg-ambivalent, otrygg-undvikande* och *otrygg-desorienterad* (Bowlby 2010).

Ett tryggt anknyningsmönster innebär att barnet känner sig tryggt och förtroendefull i sin relation med vårdnadshavaren eller annan betydelsefull person. Ett otryggt ambivalent anknyningsmönster däremot, innebär att barnet känner sig osäker på om den vuxne kommer att vara tillgänglig eller hjälpsam vid behov. Ett otryggt undvikande anknyningsmönster innebär att barnet har svårt att lita på om hen får svar på sina behov av närhet hos den vuxne och istället förväntar sig att bli bortstött. Ett desorienterat otryggt anknyningsmönster är ovanligare och innebär att barnet känner sig förvirrat och osäker i sin relation med den vuxne (Bowlby 2010).

Det anknyningsmönster som formats tidigt i barndomen har en tendens att kvarstå, delvis för att den vuxne fortsätter att behandla barnet på samma sätt och delvis för att varje mönsters beteende har en tendens att påverka att mönstret bibehålls ytterligare (Bowlby 2010). Ett tryggt barn är gladare och tacksammare att sköta om och därtill mindre krävande än ett otryggt barn. Ett otryggt ambivalent barn blir ofta mer gnälligt och efterhängset och ett otryggt undvikande barn håller sig på sin kant och spelar ofta översittare mot andra barn. I båda de sistnämnda fallen kan barnets beteende lätt framkalla negativa reaktioner från den vuxne så att det uppstår en ond cirkel (ibid).

3.1.4 Anknyningsmönster i förskolan

I relation till förskolans värld menar även Broberg et al. (2012) att det anknyningsmönster barnet har kan komma att påverka inskolningen i förskolan. Vid separation från vårdnadshavarna har ett tryggt anknutet barn en tendens att bli mer stressade än ett otryggt anknutet barn. Alla barn blir stressade av att separeras från sin

primära anknytningsperson, däremot kan reaktionen från barnet uttryckas på olika vis. I förskolans värld behöver pedagoger bemöta alla barn oavsett anknytningsmönster så att de känner sig omhändertagna och sedda, även om de inte ger uttryck för det. Tryggt anknutna barn har lättare att ta till sig och använda pedagogernas tröst för att reglera sina känslor. För barn med otrygg anknytning däremot, kan det vara svårare att hantera och ta emot pedagogens tröst och omsorg. Det är därför viktigt att otryggt anknutna barn ges förutsättningar att utveckla en trygg relation med en eller flera pedagoger (ibid).

3.2 Sammanfattning

Anknytningsteorin blir ett sätt att förklara vad som händer i relationen och hur det sedan påverkar barnet och dess utveckling (Bowlby 2010). Eftersom syftet med den här studien är att förstå förskollärares resonemang om vad begreppet trygghet innebär i förskolans praktik, blir dessa begrepp relevanta för att analysera vår empiri. Begreppen anknytningssystem och anknytningsbeteende kommer att användas i samband med utforskandesystem för att analysera barnets trygghet i förhållande till inskolningen i förskolan. Begreppen trygg bas och anknytningsrelation kommer att användas för att förstå barnets relationer och analysera hur väl pedagoger tillsammans med vårdnadshavare kan stötta barnet i skapandet av den trygga basen på förskolan. I samband med detta kommer även anknytningshierarkier användas för att förstå den rangordning som barnet har och varför hen föredrar vissa personer framför andra. Begreppet anknytningsmönster kommer att användas för att visa på hur barn med olika anknytningsmönster kan förstås och hur pedagoger kan förhålla sig till dem utifrån detta.

4. Tidigare forskning

I kommande avsnitt presenteras tidigare forskning från olika delar av världen som har gjorts och som är relevanta för det forskningsfält som vi bedriver för vår studie. Anledningen till att denna forskning lyfts är för att inkludera aspekter kring trygghet, lärande, anknytning, samverkan och inskolning vilket blir relevant eftersom vårt syfte är att förstå förskollärares resonemang om vad begreppet trygghet innebär i förskolans praktik.

4.1 Omsorg och utbildning

Rouse och Hadley (2018) från Australien har studerat vilka förutsättningar som vårdnadshavare respektive pedagoger upplever som viktiga för ett barn som befinner sig i förskolan. Utifrån de två olika perspektiven får vi en inblick i de olika gruppernas tankesätt kring vad som är betydelsefullt för barnet på förskolan. Studien visar på att vårdnadshavarna och pedagogerna värderar olika begrepp som mer viktiga. Ur vårdnadshavares perspektiv blir begrepp som kärlek, omsorg och vänskap de mest centrala medan pedagogerna istället lyfter lärande och utveckling som de mest centrala begreppen. Resultaten av studien visar att både utbildning och omsorg är viktiga och beroende av varandra. Forskarna beskriver att en viktig förutsättning för att kunna bedriva undervisning i förskolan, är att pedagogerna förstår och sympatiserar med barnet. Lärande och omsorg bör vävas samman för att lärande och utveckling ska ske i praktiken (ibid).

4.2 Anknytning

Shirvanian och Michael (2017) har genomfört en studie i Australien där de undersökt den anknytningsbaserade barnomsorgen. Studien har undersökt vilken betydelse den emotionella omsorgen har för barnets hälsa och utveckling i förhållande till anknytning. Resultatet visar delvis på att barn främst knyter an till en särskild pedagog. Anknytningsrelationen upprätthålls genom att pedagogen är lyhörd, lär känna och svarar på barnets beteende. Vidare visar resultatet på att samarbetet mellan hem och förskolan är en viktig del i den anknytningsbaserade barnomsorgen. Kommunikationen mellan vårdnadshavare och pedagog är en grundläggande del i formandet av en trygg relation

mellan barnet och pedagogen (ibid). I enlighet med den anknytningsbaserade barnomsorgen där kommunikation och samverkan är grundläggande har Markström och Simonsson (2017) nått ett liknande resultat i sin studie som handlar om inskolning i en svensk förskolekontext. Studien bygger på fokusgruppsintervjuer med förskollärare och undersöker deras erfarenheter av samverkan mellan hem och förskola med en föräldraaktiv inskolning. Resultatet visar att vårdnadshavarna blir mer ansvarstagande och engagerade vid barnens inskolningar när förskolan genomför en föräldraaktiv inskolning. Markström och Simonsson (2017) anser att en föräldraaktiv inskolning kan gynna samarbetet mellan förskolläraren och vårdnadshavaren.

I en annan studie, som är baserad i Amerika, har Ritblatt & Longstreth (2019) undersökt barns olika lekbeteenden utifrån anknytningsteorin. I studien har de undersökt barnets beteende och relationsskapande i leken för att få en bredare förståelse för hur barnet uppfattar människor och miljön på förskolan. Resultatet av studien visar att pedagogerna har en viktig roll för att barnet ska känna en trygghet. Det visar dessutom att barn som har en otrygg anknytning ofta presterar sämre i skolan framöver, än de barn som har en trygg anknytning (ibid).

4.3 Sammanfattning

Den tidigare forskningen redogör för hur anknytning påverkar barnets hälsa och utveckling och att samarbetet mellan hem och förskola blir en förutsättning för trygga relationer på förskolan. Detta blir relevant eftersom vi i vår studie valt att undersöka trygghet i förhållande till inskolning där anknytning blir en del av trygghetsskapandet. Vi har även tittat på tidigare forskning där anknytningsteorin har använts för att analysera barnets lek för att förstå barnets beteende och relationsskapande. I vår studie använder vi anknytningsteorin för att undersöka trygghet vid inskolning. Den tidigare forskningen redogör för betydelsen av trygghet i förskolan, där trygghet, utbildning och lärande förutsätter varandra. Den tidigare forskningen förklarar även varför trygghet är viktigt i förskolan. Med vår studie hoppas vi kunna bidra med en förståelse kring vad trygghet kan innebära under barnets första tid i förskolan och hur förskollärare resonerar för att skapa trygghet vid inskolningen, eftersom vårt syfte är att förstå förskollärares resonemang om vad begreppet trygghet innebär i förskolans praktik.

5. Metod

I kommande del beskrivs val av metod, tillvägagångssätt och urval av intervjupersoner. Nedan redogörs även genomförandet, analysmetod samt de forskningsetiska övervägandena vi förhållit oss till.

5.1 Metodval

Syftet med den här studien är att förstå förskollärares resonemang om vad begreppet trygghet innebär i förskolans praktik. För att uppnå syftet strävade vi efter förskollärares berättelser kring ämnet. För att kunna analysera olika uppfattningar om vad trygghet innebär i förskolans praktik ansåg vi därför att en kvalitativ metod med intervjuer var bäst lämpad för studien. Enligt Alvehus (2019) är intervjuer fördelaktigt för att ta reda på respondentens tankar, känslor och handlingar i olika sammanhang. Hade vi istället valt en kvantitativ metod, med exempelvis enkäter, hade vi troligtvis inte fått lika djupgående berättelser kring ämnet (Patel & Davidsson 2019). Vi hade däremot kunnat få en större svarsfrekvens och fler deltagare om vi hade valt en kvantitativ metod. Genom att använda en kvalitativ metod nådde vi inte ut till lika många som vi hade kunnat göra om vi istället hade gjort en kvantitativ studie vilket kan påverka reliabiliteten. Reliabilitet innebär att en mätning eller en metod är tillförlitlig och ger samma konsekventa resultat vid upprepade tillfällen (Alvehus 2019). Vid användningen av en kvalitativ metod behöver man ha i åtanke att respondenternas berättelser och erfarenheter är subjektiva och att materialet kan se olika ut beroende på respondenten vilket i sin tur påverkar reliabiliteten (ibid).

Alvehus (2019) föreslår tre olika metoder vid genomförandet av intervjuer: den strukturerade, semistrukturerade och den ostrukturerade. Den strukturerade intervjumetoden karaktäriseras av förutbestämda frågor som är fastställda från början och som därmed kan ge mer bestämda svar. Den semistrukturerade intervjumetoden innehåller öppna frågor där följdfrågor kan uppstå beroende på respondentens svar. Den ostrukturerade intervjumetoden består av en öppen dialog kring ett specifikt ämne där intervjuaren är mer passiv och respondenten är drivande i samtalet (ibid). Eftersom vi eftersträvade förskollärares berättelser kring trygghet valde vi den semistrukturerade

intervjumetoden. Detta för att vi skulle kunna ställa öppna frågor och samtidigt kunna ställa följdfrågor utifrån vårt syfte och våra frågeställningar.

5.2 Val av deltagare

Vi gjorde ett strategiskt urval i valet av deltagare, vilket innebär att medvetet välja deltagare som har erfarenhet kring ämnet som undersöks (Alvehus 2019). I vårt fall innebar det att vi eftersökte deltagare som var förskollärare och som hade erfarenheter av att skola in barn på förskolan. Därav valde vi att intervjua förskollärare som tidigare eller just nu arbetar med barn i de yngre åldrarna, det vill säga 1-3 år, eftersom det är då flest barn skolas in.

I studien deltog fyra förskollärare från två olika kommuner, två per kommun, i sydvästra Skåne. Vi valde förskollärare från olika kommuner eftersom vi eftersökte variationer av svar och erfarenheter. Förskollärarna har olika lång erfarenhet av att arbeta i förskolan, men samtliga har i sitt arbete skolat in barn på förskolan. I studien har förskollärarna fått fiktiva namn för att behålla sin anonymitet. Vi har gett förskollärarna de fiktiva namnen Julia, Bella, Nova och Anna. Julia och Anna arbetar i samma kommun och benämns som kommun A i studien. Nova och Bella arbetar i samma kommun och benämns som Kommun B i studien. Både Julia och Bella har arbetat i cirka 5 år och Nova och Anna i cirka 20-30 år. Vi har valt att inte skriva ut exakt hur länge de arbetat eftersom denna studie inte ska röja deltagarnas anonymitet.

5.3 Genomförande

För att genomföra studien behövde vi först ta kontakt med förskollärare som kunde tänkas vara intresserade av att delta i studien. Detta gjordes både via mail och samtal på förskolor i Skåne. I samband med att vi tog kontakt informerades förskollärarna om studiens innehåll och vi frågade om de var intresserade av att delta. Fyra av sex tillfrågade var intresserade av att delta. Vi skickade sedan ut ett formellt informationsbrev (se Bilaga 1) via mail till de intresserade. Därefter bokades ett datum för att utföra intervjun. Några dagar innan intervjun skickades en samtyckesblankett (se Bilaga 2) ut via mail, så att förskollärarna skulle kunna ta del av information och deras rättigheter innan

genomförandet av intervjun. Intervjun genomfördes på förskollärarnas arbetsplatser, i samband med detta skrevs även samtyckesblanketterna på. I både informationsbrevet och samtyckesblanketten stod det att ljudet från intervjun skulle spelas in via Zoom. Intervjun tog ca 45 minuter.

5.4 Forskningsetiska överväganden

I studien har vi behövt förhålla oss till ett flertal etiska överväganden. Detta har gjorts i enlighet med Vetenskapsrådets (2017) individskyddskrav med tillhörande fyra huvudkrav för forskning, som är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*.

Informationskravet innebär att vi behöver informera deltagarna om syftet med studien, hur materialet samlas in och hur det kommer att användas så att de själva kan avgöra om de vill delta eller ej. Vi behöver informera om att deltagandet är frivilligt och att de närsomhelst kan avbryta sin medverkan (Vetenskapsrådets 2017). Förskollärarna fick ta del av ett informationsbrev (se Bilaga 1) via mail där vi beskrev hur undersökningen skulle gå till. Vi informerade dem om att intervjun skulle spelas in på en ljudfil och var den senare skulle förvaras.

Samtyckeskravet innebär att deltagarna i studien behöver ge sitt samtycke till att delta i enlighet med den information de fått i samband med informationskravet (Vetenskapsrådet 2017). Vi skickade ut en samtyckesblankett (se Bilaga 2) via mail till förskollärarna några dagar innan intervjuerna. Väl på plats fick de ge sitt samtycke genom att skriva på blanketten, vi informerade dem återigen om att de fick avbryta sin medverkan närsomhelst utan negativa följder.

Konfidentialitetskravet innebär att vi som utför studien behöver se till att deltagarna förblir anonyma och att känslig information inte sprids (Vetenskapsrådet 2017). Vi valde att lagra ljudfilen på Malmö universitets server för att säkerställa att den lagrades på en säker plats där inte någon annan kunde komma åt den. Även samtyckesblanketterna förvarades inlåsta på Malmö universitet. För att förskollärarna skulle förbli anonyma

valde vi att använda oss av fiktiva namn i transkriberingen och i arbetet. Vi skrev inte ut vilken kommun de arbetade i och uppgav inte heller ålder på deltagarna.

Nyttjandekravet innebär att vi som utför studien enbart ska använda det insamlade materialet i enlighet med det som vi kommit överens om med deltagaren (Vetenskapsrådet 2017). Vi har informerat forskollärarna om att den information som samlas in enbart kommer att användas i detta examensarbete samt att materialet raderas efter att studien är klar.

5.5 Analysmetod

Materialet spelades in via Zoom och lades som tidigare nämnt upp på Malmö universitets server. Materialet bestod av fyra ljudfiler som vi lyssnade igenom och senare transkriberade. Därefter bearbetade vi materialet utifrån Alvehus (2019) tre arbetsätt, sortera, reducera och argumentera. Genom att sortera materialet skapas en struktur som ger en överblick av empirin. I denna del kategoriseras empirin utifrån studiens syfte och frågeställningar (ibid). Detta gjorde vi genom att läsa empirin ett flertal gånger vilket gav oss en överblick över vad som egentligen hade sagts. Med hjälp av färgpennor försökte vi hitta mönster, likheter och skillnader. Nästa del handlar om att reducera empirin där det mest relevanta väljs ut inför analysen (ibid). Detta gjorde vi genom att skapa olika teman där vi valde ut olika relevanta citat i förhållande till vårt syfte. Den sista delen handlar om att argumentera som innefattar att lägga fram skäl för den insamlade empirin och kopplar detta i relation till teorin (ibid). För att vi skulle få en djupare förståelse av fenomenet förhöll vi oss till anknytningsteorin när vi argumenterade för de urval som gjordes i empirin.

6. Resultat och analys

I kommande avsnitt analyserar vi det empiriska materialet med stöd av anknytningsteorin och dess centrala begrepp i relation till barnets första tid i förskolan. Vi har strukturerat vårt resultat genom två huvudrubriker, trygghet respektive inskolning, vilka följer våra två frågeställningar: *Hur definieras trygghet i förskolan enligt förskollärare? Hur resonerar förskollärare om hur trygghet skapas vid inskolningen i förskolan?*

6.1 Trygghet

Det råder delade meningar om vad begreppet trygghet innebär i förskolan. När frågan ställdes om vad trygghet innebär till respondenterna beskrev flera av respondenterna att trygghet var kopplat till barnet samt hur trygga barn agerar och betar sig.

6.1.1 Trygga barn

Både Anna och Nova, som är från kommun A och B, benämner trygghet på liknande vis:

“[...] ett tryggt barn är väl ett barn som vågar att släppa. Eller som vågar lämna den vuxna och själv upptäcka både ute och inne” (Anna)

“Trygghet för mig är ju att mina barn vågar. De ska inte vara ledsna, de ska inte gråta, de ska kunna sträcka armarna till mig när de lämnas på morgonen. Och våga leka.” (Nova)

Anna och Nova beskriver att ett tryggt barn karaktäriseras på det viset att barnet vågar släppa den vuxna och vågar leka. I förhållande till anknytningsteorin tolkar vi respondenternas svar som att barnen har hittat en trygg bas på förskolan. Det vill säga att barnen känner sig trygga att lämna de viktiga anknytningspersonerna vilket innebär att deras anknytningssystem avaktiveras samtidigt som deras utforskandesystem istället aktiveras, vilket skapar möjligheter till lek och utforskande (Bowlby 2010). Den trygga basen karaktäriseras av att barnet känner en grundtrygghet och tillit till att den vuxne svarar på dess behov (ibid).

6.1.2 Trygghet för lärande och utveckling

I förhållande till lärande och utveckling blir frågan om trygghet central. Detta eftersom ett barn som har sitt anknytningssystem aktiverat inte vågar utforska. I förskolan blir en förutsättning för utveckling och lärande att barn har anknytningssystemet pausat. För att barnet ska våga utforska och leka blir det därför viktigt att skapa trygga och tillitsfulla relationer till pedagogerna på förskolan (Broberg et al. 2012). Vi upplever att Julia är inne på liknande tankar i exemplet nedan:

“För är man inte trygg och känner en tillit till de vuxna man möter här [på förskolan, vår anmärkning], så är det kanske svårt att ta in ett lärande eller att lära sig någonting. För att på något sätt måste du [barnet, vår anmärkning] ju vara trygg och nöjd och vara okej med att vara här för att kunna släppa den biten och fokusera på att lära, leka och ha roligt.” (Julia)

Är barnet inte tryggt på förskolan är det svårt att lära sig, menar Julia. Barnet behöver vara okej med att vara på förskolan för att våga lära, leka och ha roligt. Ett barn som har sitt anknytningssystem aktiverat hela tiden kan i praktiken innebära att barnet inte leker med andra och inte vågar utforska, vilket i sin tur kan leda till att barnet inte är mottaglig för undervisningen som bedrivs (Broberg et al. 2012). Eftersom undervisning och lärande är en central del i förskolans utbildning behöver pedagogen försöka möta de barn som kanske inte är helt mottagliga för lärande.

“Han [barnet, vår anmärkning] sitter i mitt knä på samlingen, ja men fine, då får det vara så. Och så kör jag samlingen över hans huvud. Han hade inte varit trygg och kanske inte tagit till sig något om han var tvungen att sitta vid sidan eller hos en kollega.” (Nova)

I exemplet ovan nämner Nova att barnet istället fick sitta i knäet under undervisningen. En förklaring till detta skulle kunna vara att barnet befinner sig i den trygga basen, alltså famnen (Bowlby 2010). Hade barnet inte kunnat sitta där hade hen kanske istället känt sig otryggt, vilket innebär att barnets anknytningssystem är påslaget och som i sin tur resulterar i att utforskandesystemet inte är aktivt. Genom att få sitta i knät lugnar detta barnets anknytningssystem och barnet kan vara mer delaktig (ibid).

6.1.3 Vårdnadshavarens trygghet

En annan aspekt som Bella betonar vid flera tillfällen, är hur viktiga vårdnadshavarna är i frågan om trygghet:

“[...] mycket av barns trygghet börjar alltid med kontakten mellan vårdnadshavare och personal. Om den inte funkar, då kommer du automatiskt ha ett otryggt barn.” (Bella)

Barnets trygghet börjar enligt Bella med kontakten mellan vårdnadshavaren och pedagogerna. Vårdnadshavarna är ur ett anknytningsteoretiskt perspektiv de primära anknytningspersonerna i barnets liv, det vill säga deras trygga bas (Bowlby 2010). I likhet med Bellas tankar kan det vara centralt att beakta vårdnadshavarnas beteende i arbetet med barns trygghet. Barnets utveckling påverkas av hur väl vårdnadshavarna svarar på barnets behov vilket formar barnets anknytningsmönster och därmed hur de senare skapar och upprätthåller framtida relationer (Bowlby 2010).

6.1.4 Otrygghet

För att förstå vad trygghet och trygga barn innebär i förskolan blir det även relevant att titta på motsatsen och vad som karaktäriserar otrygghet och otrygga barn. När vi frågade respondenterna om vad som karaktäriserar ett otryggt barn fick vi beskrivningen nedan:

“Ett otryggt barn vågar inte leka, vågar inte gå till alla kollegor, håller sig för sig själv mycket och kanske står med fingrarna i munnen eller kanske har nappen och gosedjuret kanske man behöver för att hålla i, för att där finns tryggheten.” (Nova)

Ett barn som inte vågar leka och som håller sig för sig själv upplevs som otryggt i Novas exempel. Vidare beskriver hon att tryggheten kan finnas i nappen eller i gosedjuret. Utifrån anknytningsteorin har barnet anknytningssystemet aktiverat vilket kan bli synligt i form av att barnet söker tröst i nappen, fingrarna eller gosedjuret (Broberg et al. 2012). Barnet har inte sin trygga bas, vårdnadshavaren, till förfogande och vågar därmed inte leka och utforska (Bowlby 2010). Vissa artefakter som exempelvis gosedjur som kommer hemifrån kan bidra till att man får tröst och närhet men är inte tillräckligt för att anknytningssystemet ska pausas vilket vi upplever händer i exemplet ovan (Broberg et al. 2012).

Barnets anknytningsmönster är något som formas mellan barnet och vårdnadshavaren vilket i sin tur formar hur barnet betar sig vid olika tillfällen. I exemplet nedan frågar sig Julia kring ett barns trygghet i förhållande till hemmet:

“[...] Är det så tryggt att barnen springer till vilken vuxen som helst, eller är det, kan det säga något om hemmiljön, att jag [barnet, vår anmärkning] har ingen trygg vuxen hemma så jag söker mig till vem som helst på förskolan.” (Julia)

Julia frågar sig om det är så tryggt att barnen springer till vilken vuxen som helst och om barnet har en grundtrygghet hemifrån. Eftersom barn har olika anknytningsmönster kan det påverka hur barnet beter sig vid olika tillfällen. Det kan innebära att barnets reaktioner vid exempelvis separation kan se olika ut beroende på vilket anknytningsmönster det har (Broberg et al. 2012).

Ett barn med otrygg undvikande anknytning kan upplevas som mer självständig där hen inte protesterar och agerar på samma sätt medan ett barn med en otrygg ambivalent anknytning istället kan upplevas som extremt närhetssökande och osjälvständigt (Bowlby 2010). Vilket anknytningsmönster ett barn har kan vara svårt att identifiera och för pedagogen kan det vara betydelsefullt att vara medveten om att barn kan ha olika anknytningsmönster. Därför bör man ha i åtanke att alla barn blir stressade av separation, men hur de uttrycker stressen kan se olika ut (Broberg et al. 2012).

Nova beskriver nedan vad vi tolkar som en metod för att identifiera ett otryggt barn på förskolan:

“Man får läsa av kroppsspråk på otrygga barn. Jättemycket kroppsspråk är det.” (Nova)

En strategi som Nova använder sig av för att identifiera ett otryggt barn är att läsa av kroppsspråket. Att läsa av barnets kroppsspråk kan vara en central del för att möta deras behov. Däremot bör man ha i åtanke att i relation till barns beteende och anknytningsmönster kan det vara svårt att verkligen se vad ett barn behöver då de kan agera utifrån tidigare bestämda erfarenheter där dess behov inte har tillgodosetts (Broberg et al. 2012). Ett otryggt anknutet barn, som inte visar behovet av att få trygghet, kan behöva lika mycket närhet som ett tryggt anknutet barn som tydligt visar detta behov (ibid). Som pedagog kan det därför vara viktigt att bemöta alla barn, oavsett anknytningsmönster, på ett sätt där de får känna sig sedda och omhändertagna.

6.2 Inskolning

Alla fyra respondenterna använder sig av en föräldraaktiv inskolning¹. Dock noterade vi att användandet av metoden skiljde sig åt mellan kommunerna. Nova och Bella som är verksamma i Kommun B beskrev att vårdnadshavare är delaktiga på samtliga moment de tre första dagarna medan Anna och Julia som är verksamma i kommun A sa att vårdnadshavarna enbart får vara med utomhus vilket resulterat i att vårdnadshavare inte är delaktiga vid samtliga moment.

6.2.1 Vårdnadshavarnas delaktighet

En grundtanke inom den föräldraaktiva inskolningen är att vårdnadshavarna ska vara delaktiga i alla vardagliga moment under inskolningen. Nedan beskriver Anna sin syn på föräldraaktiv inskolning och vad det kan bidra med:

“Att föräldern verkligen får vara med i alla situationer och då bygger man trygghet. [...] i förlängningen så tänker jag att den tryggheten blir att jag kan se hur föräldern tröstar, hur föräldern gör vid måltiden, hur gör de när barnet ska sova, och så vidare. Och då tar jag det till mig och försöker göra likadant och det kanske också leder till en viss trygghet i förlängningen.” (Anna)

Genom att vårdnadshavaren är delaktig i alla moment får Anna möjlighet att lära sig hur de tröstar, matar och får barnet att sova. Om Anna strävar efter att försöka göra likadant kan det ge barnet en viss trygghet. Pedagogen får möjlighet att lära sig hur vårdnadshavaren ger omsorg till barnet, något som hen kan utnyttja i ett senare skede för att bidra till tryggheten hos barnet (Broberg et al. 2012).

Under pandemin ändrades förutsättningarna för vårdnadshavarnas medverkan vid inskolning i Kommun A. Inskolningarna som tidigare inneburit att vårdnadshavarna fick följa med in genomfördes istället utomhus, vilket är en rutin som fortfarande kvarstår. Det innebär att vårdnadshavarna, som vi tolkar är den primära anknytningspersonen, inte

¹ Föräldraaktiv inskolning, även kallad tredagarsinskolning, är en metod inom förskolans kontext som innefattar en kortare inskolningsperiod. Föräldraaktiv inskolning innebär att barnet är med sin vårdnadshavare tre hela dagar på förskolan tillsammans med de andra barnen, detta för att skapa relationer genom att medverka i samtliga aktiviteter i verksamheten. Vårdnadshavaren ska vara aktiv och delaktig i inskolning (Lindgren & Torro 2017).

längre får vara med vid alla vardagliga moment, såsom lunch och vila. Anna förklarar hur hon tänker kring den “nya” rutinen:

“Vi inskolar barn ute, mestadels [...] jag funderar lite på om idén faller lite grann, att föräldrarna är med i alla situationer. För vi har testat detta och det går ändå faktiskt ganska bra. För att man bygger relationen till barnet isåfall ute.” (Anna)

Anna menar att inskolningarna utomhus fungerar, men att idén om en föräldraaktiv inskolning fallerar eftersom att vårdnadshavarna inte är med i alla dagliga moment. Något som kan ifrågasättas utifrån detta är om inskolningen skapar trygghet även när vårdnadshavarna inte är med under de dagliga rutinerna. Om vårdnadshavarna inte finns där, kan det skapa oro för barnet då den nya anknytningspersonen kanske inte vet hur denne ska svara på barnets beteende (Broberg et al. 2012). Svaren mellan Anna och Julia skiljer sig i frågan om inskolningarna utomhus fungerar eller ej. Nedan beskriver Julia ett exempel:

“Vi upplevde ofta att måltiderna var rätt tuffa och vi visste inte riktigt hur vi skulle lägga barnen, för det kanske kan vara svårt att beskriva i ord exakt hur man gör när man sover sitt barn.” (Julia)

Julia beskriver att det var tufft att inte veta hur de skulle bemöta barnen utifrån enbart samtal och att det hade varit en fördel att ha med vårdnadshavarna från start så att Julia och hennes kollegor hade fått en större kunskap kring hur de skulle möta barnet. Anknytningspersonen, som är vårdnadshavaren, är den som känner barnet och dess behov bäst. Genom att förmedla sin praktiska kunskap till pedagogerna, kan pedagogerna i sin tur replikera dessa strategier för att möta barnet och därmed skapa trygghet vid inskolningen (Broberg et al. 2012). Barnet har heller inte sin anknytningsperson närvarande vid dessa situationer vilket kan trigga igång anknytningsystemet och resultera i att barnet blir i ännu större behov av tröst och beskydd (ibid).

6.2.2 Samverkan och kommunikation

Som tidigare nämnts så kan vårdnadshavarens trygghet smitta av sig till barnet. När vårdnadshavarna lämnar barnet för att klara nya situationer utan dess stöd kan det skapa en otrygghet för vårdnadshavaren vilket i sin tur kan påverka barns trygghetskapande vid inskolningen (Broberg et al. 2012). Exemplet nedan visar på hur Julia upplevde vårdnadshavarna vid överlämningarna:

“Min upplevelse var från föräldrarna att de ställde mycket mer frågor då, för de har ju inte fått se på samma sätt och visste inte riktigt vad deras barn upplevde under dagarna.” (Julia)

Som ett resultat av att vårdnadshavarna inte kunde vara delaktiga inomhus under inskolningarna bidrog detta till att de ställde fler frågor. Kommunikationen med vårdnadshavarna blir en central del för att lära känna barnet och dess beteende vilket i sin tur kan bidra till att barnet kan knyta an och skapa tillitsfulla relationer på förskolan (Bowlby 2010). Vårdnadshavare har därför möjlighet att agera som en länk mellan barnet och förskolan.

“[...] det handlar väldigt mycket om den här lilla triangeln. Förskola, barn, hem. Funkar den, så är det inte ofta du ser ett otryggt barn.” (Bella)

Bella anser att förskola, barn och hem bildar en triangel som är beroende av varandra för att skapa trygghet. Hur anknytningspersonen (vårdnadshavaren) betar sig och förhåller sig till den nya vuxna (pedagogen) kan vara betydande för hur barnet knyter an till den nya vuxna (Bowlby 2010).

Kommunikation beskrivs, som tidigare nämnts, vara en viktig förutsättning för inskolningen. Respondenterna var överens om att det krävs tydlighet och att vårdnadshavarna informeras kring hur inskolningen ser ut redan innan start. Nedan beskriver Nova hur hon tänker kring introduktionen med vårdnadshavarna och vilka faktorer som blir viktiga:

“Det viktigaste är att ha en rak och tydlig dialog med föräldrarna tror jag. Det är nog det som är absolut viktigast?, att hela tiden prata och berätta varför vi gör som vi gör och hela tiden informera att jag ser att han [barnet, vår anmärkning] inte är redo. Jag håller mig i bakgrunden nu för att han måste få utforska miljön innan jag kan connecta till exempel kan vara en grej som man gör för att det ska bli så bra som möjligt.” (Nova)

Genom att Nova upprätthåller en dialog med vårdnadshavaren där hon berättar varför hon gör som hon gör kan det sägas bidra till att vårdnadshavarna blir trygga (Broberg et al. 2012). En tolkning är att genom att Nova är tydlig och förmedlar information bidrar det till en trygghet som signalerar att hon är trygg i situationen och har koll på läget. Något som Anna även bekräftar är att en trygg pedagog med erfarenhet bidrar till trygghetsskapandet:

“Det handlar också om att man ska vara trygg i sig själv, att man tänker efter själv. Vad står jag för, hur tänker jag på det, vad gör jag? Erfarenhet ger ju en viss trygghet [...]” (Anna)

Anna beskriver att det även handlar om att vara trygg i sig själv och att erfarenhet ger en viss trygghet. Vårdnadshavaren lämnar inte enbart över barnet till förskolan som institution utan även till en trygg omsorgsfull pedagog vilket kan bidra till att vårdnadshavarna känner större trygghet till att lämna sina barn i sammanhanget (Broberg et al. 2012).

6.2.3 Trygghetsskapande via vårdnadshavaren

I exemplet nedan beskriver Nova hur hon tänker kring skapandet av relationen till barnet via vårdnadshavaren:

“Sen är det ju och bygga upp den här relationen till barnet för utan den så kommer du ju ingenstans. Och det kan du göra genom föräldern. Så du kan bygga upp relationen till föräldern, föräldern blir lugn och sänker axlarna, barnet inser att mamma är lugn, det här är ganska roligt. Okej. Då kan jag [barnet, vår anmärkning] också börja.” (Nova)

Genom att Nova bygger relationen till barnet via vårdnadshavaren. Om vårdnadshavaren är lugn och trygg bidrar det till att barnet vågar. Om pedagogen i första hand lägger fokus på att skapa tillit till vårdnadshavaren, kan det även ge möjligheter till att barnet skapar tillit till pedagogen. Som tidigare nämnts kan vårdnadshavaren stötta barnet genom att ha en god kontakt med pedagogen (Broberg et al. 2012). Utifrån det blir det även betydelsefullt hur förskolläraren bemöter såväl barnet som vårdnadshavaren (Edfelt 2019).

6.2.4 Att bemöta individen

I enlighet med svaren från respondenterna upplevs pedagogernas bemötande vara avgörande för hur barnens trygghet utvecklas under inskolningen. Strategierna för hur respondenterna bemöter barnet vid inskolningen exemplifieras nedan:

“När jag jobbade på yngre avdelning så använde vi oss av jättemycket närhet. Alltså det var prio ett, att barnens behov ska få styra så långt det är möjligt. Att de ska få lov att sitta i knäet och känna närhet om de behöver det.” (Julia)

“Att jag finns här. Exempelvis, om ett barn kommer och är väldigt ledsen och lämnas. [...] Då kan jag fråga dem när de har vinkat och sagt hejdå, och fråga vad är det som gör

att du är ledsen? [...] Jag kanske inte liksom spär på det eller tar bort det. Jag bara bekräftar det. Och då tänker jag att kanske dem är trygga med att jag vet. [...] Och så sitter de i mitt knä, om de vill.” (Anna)

“Lugn. Och hålla avstånd beroende på hur barnet bemöter mig. Jag hoppar inte fram och säger: hej nu ska vi leka med bilarna! Utan istället: hej [lugnt, vår anmärkning], och så sätter jag mig, och så kanske jag inte ens tittar, jag kanske gör något annat, jag kan ta fram saker som lockar hela barngruppen.” (Nova)

I exemplen ovan nämns strategier som förskollärarna använder sig av för att skapa trygghet. Julia använder sig av närhet där barnet får sitta i knät. Anna beskriver att hon vill visa barnet att hon finns där, genom att fråga hur det är, lyssna och sedan bekräfta barnets känslor. Nova tänker på att vara lugn och hålla avstånd till barnet, hon startar aktiviteter för hela barngruppen för att locka till delaktighet. En reflektion är att förskollärarna är inkännande och bemöter barnet utifrån individen och var hen står. I relation till anknytningsteorin handlar anknytning om att svara på barnets anknytningsbeteende vilket den vuxne har som uppgift att svara på. Exempelvis om barnet är ledset och gråter och får den närhet som hen eftersöker vid ett flertal tillfällen, kan det i sin tur leda till en god anknytningsrelation (Bowlby 2010). Vidare beskriver Nova ett exempel på hur hon försöker få ett barn att närma sig henne:

“Till exempel såpbubblor är världens bästa inskolningsgrej. Blåsa såpbubblor som lockar, där behöver jag inte vara nära barnet men jag lockar med en aktivitet som är jätterolig. Så nästa gång kanske när jag tar fram såpbubblorna, så kanske du [barnet, vår anmärkning] vill blåsa idag. Och då kommer jag närmare men inte på ett jobbigt sätt, för att den här aktiviteten vet jag redan hur den funkar.” (Nova)

Genom att Nova tar fram en aktivitet som lockar barnet till att delta får barnet närma sig om hen vill. Pedagoger kan se olika mönster i hur barnet reagerar och vår tolkning är att Nova, som har lång erfarenhet av att skola in barn, har prövat denna strategi vid flera tillfällen vilket kan medföra att hon på ett inkännande sätt vet hur hon ska bemöta barnet (Schwarz 2016). Hon tvingar inte på barnet något utan barnet får själv komma närmare och delta i aktiviteten. Eftersom Nova gör denna aktivitet vid ett flertal tillfällen bidrar det till att aktiviteten blir förutsägbar och trygg. Genom att stötta och möta barnet på dess villkor bidrar det till en tillitsfull relation (ibid).

6.2.5 Att bemöta barngruppen

Något som är relevant i denna fråga är att det i förskolan inte enbart är ett barn som har behov som ska bemötas. Som tidigare nämnt går 86 procent av alla barn mellan ett till fem år i förskolan (Skolverket 2023). Det handlar om att möta barnet men också barnet i en barngrupp. Julia delar sina tankar kring att möta barnet och barngruppen nedan:

“Att försöka se barn som små människor [...]. Människor med behov, tankar och åsikter. Där man behöver möta de ur ett förskoleperspektiv, [...] vi är ju en grupp, det är inte alltid att man kan möta individens behov.” (Julia)

Julia nämner att de inte enbart kan bemöta individen utan även hela barngruppen ur ett förskoleperspektiv. Vi tolkar det som att i förskolans värld handlar det om att man å ena sidan har en grupp som behöver beaktas, å andra sidan så behöver man se till individen och vad hen har för behov. I praktiken kan det innebära att man inte enbart kan se till en individ utan måste ta hänsyn till en hel barngrupp och individerna som befinner sig i den.

“[...] man försöker se till de flestas behov, för att det ska vara så tryggt som möjligt här. Och ändå visa barnet att jag ser dig och jag försöker möta dina behov och ja, komma ner på deras nivå, se dem i ögonen och visa att jag finns här för dig.” (Julia)

För att skapa trygghet försöker Julia se till att barnen känner sig sedda och möta de flestas behov eftersom något som funkar på en individ möjligtvis fungerar på flera. Genom att pedagogen har trygga relationer i barngruppen kan det gynna nya barn till att skapa trygga relationer med pedagogen (Broberg et al. 2012). Eftersom förskolan är uppbyggt i att man arbetar i arbetslag är det inte bara en person utan flera som ska se till att möta barnets och barngruppens behov.

6.2.6 Att bemöta barn som ett arbetslag

Pedagoger möter barnet och barngruppen som ett arbetslag. När vi frågade respondenterna om barnet knyter an till någon särskild pedagog fick vi liknande svar från alla:

“[...] även om barnet inte har valt mig som den primära, så ska jag ändå kämpa för att få en relation, att kämpa för att få närheten hela tiden för att när man blir sjuk så ska det fixa sig liksom.” (Bella)

“Så tanken är ju att vi alla tre ska bonda lika mycket. Alla barnen ska funka lika bra med oss allihop.” (Nova)

“[...] Vi knyter inte dem [barnen, vår anmärkning] till oss medvetet, [...] för att då kan det bli att de fäster sig för mycket. Att det inte går med någon annan. Och är man då sjuk, så det är bra om de kan ha lite anknytning till fler [...]“ (Anna)

“Vi försökte vara tydliga mot både mot barnen och framförallt föräldrarna, att vi väljer att inte ha ansvarsbarn för att vi vill att barnen ska bli trygga med oss alla tre [...] om jag är sjuk till exempel så ska barnen ändå känna att det är okej med någon annan.”(Julia)

Alla respondenter nämner att barnet ska fungera med hela arbetslaget och att barnet inte enbart ska knyta an till en pedagog. Tre av fyra nämner att det är viktigt eftersom om pedagogen blir sjuk ska barnet även känna trygghet till någon som är på plats. Anknytningsteorin betonar att barn kan knyta an till flera och att det skapas en rangordning för vem barnet föredrar (Bowlby 2010). Enligt anknytningsteorin behöver barnet i första hand knyta an till en specifik pedagog för att utveckla en tillitsfull relation, den trygga basen (Broberg et al. 2012). Det kan uppfattas som motsägelsefullt utifrån anknytningsteorin att alla respondenter uttrycker att de inte medvetet vill att barnet ska knyta an till en viss pedagog. Vi tolkar det som att eftersom yttre förutsättningar, såsom sjukdom, kan bidra med otrygghet för barnet om den enbart har en anknytningsrelation på förskolan, är det viktigt att det finns andra pedagoger som barnet kan knyta an till om den primära anknytningspersonen inte är på plats vilket exemplifieras nedan:

“Om barnet väljer mig som anknytningsperson, måste kollegan fortfarande vara nära barnet, kollegan måste skapa ett band. Det blir inte den primära men den sekundära. [...] så fort jag är borta så vet barnet att kollegan finns där som en sekundär. Så barn rangordnar lite.” (Bella)

“De [barnet, vår anmärkning] har en viss rangordning. När föräldern inte är där så växlar de över, till kanske en annan anknytningsperson.” (Anna)

Genom att Bellas kollega är nära och skapar band med barnet skapar barnet en trygghet till båda. Kollegan blir den sekundära som barnet kan gå till om Bella är sjuk. Både Bella och Anna nämner att barn har en rangordning för vem som de i första hand vill vara nära som behöver beaktas. Det är betydelsefullt att vara medveten om att barnet har en viss rangordning som hen föredrar. Den hierarkiska ordningen enligt anknytningsteorin beror på faktorer som exempelvis tid med barnet, kvalitet på kontakten, hur engagerad den vuxne är och miljön och den sociala omgivningen (Bowlby 2010). När barnet skolas in i förskolan möter hen vuxna som rangordnas efter hur väl barnet upplever att personen svarar på barnets behov.

7. Slutsats och diskussion

I kommande avsnitt redogörs slutsats och diskussion av analys och resultat i förhållande till tidigare forskning, metoddiskussion och förslag på vidare forskning. Vi kommer även att förhålla oss till vad vi bör tänka på i vår framtida yrkesroll som förskollärare, vilket vi benämner som pedagog i texten.

7.1 Resultatdiskussion

Syftet med den här studien har handlat om att försöka förstå förskollärares resonemang om vad begreppet trygghet innebär i förskolans praktik. Vi har även gjort en avgränsning där vi undersökt detta i relation till inskolningen. Våra frågeställningar har varit: *Hur definieras trygghet i förskolan enligt förskollärare? Hur resonerar förskollärare om hur trygghet skapas vid inskolningen i förskolan?*

Vad trygghet innebär i förskolan upplevs vara en komplex fråga att få svar på eftersom det kan ha olika betydelse beroende på sammanhang. Utifrån resultatet kan vi se att trygghet kan förstås genom hur ett barn agerar och beter sig på förskolan. Utifrån resultatet kan vi även säga att ett tryggt barn är ett barn som vågar utforska och leka. Som pedagog gäller det att försöka hålla barnets anknytningssystem i viloläge, så att barnet får möjlighet att utforska, leka och därmed lära (Bowlby 2010). Därför blir den trygga basen, där barnet känner en grundtrygghet hos pedagogen, en förutsättning för att barnet ska våga utforska på förskolan.

I resultatet kan vi se att vårdnadshavarna är en viktig del för att barnet ska skapa trygga relationer vid inskolningen i förskolan. Samverkan mellan förskola och hem blir en förutsättning för trygghetskapande. Vid inskolningen lär sig pedagogen att bemöta barnet genom att förstå hur vårdnadshavaren bemöter barnet. Vårdnadshavarna känner barnet och dess behov sedan tidigare och visar vid inskolningen på hur hen möter barnet vid olika vardagliga moment, exempelvis blöjbyten, lunch och vila. Även Markström och Simonsson (2017) menar att samverkan mellan hem och förskola är betydelsefullt i skapandet av barnets trygghet vid inskolningen. I förhållande till den föräldraaktiva inskolningen som Markström och Simonsson (2017) presenterar i sin studie ser vi likheter

i vårt resultat eftersom metoden används av samtliga respondenter. Däremot pekar vårt resultat på att det kan vara svårtolkat vad en föräldraaktiv inskolning faktiskt innebär. I synnerhet med de restriktioner som kom att skapas i samband med pandemin där rutinerna kring inskolningen behövde förändras. Inskolningar i Kommun A sker inskolningarna utomhus vilket har begränsat vårdnadshavarnas möjlighet till att vara delaktiga på samtliga moment. Konsekvenserna av detta har inneburit att kommunikationen har blivit alltmer viktig. Pedagogerna har inte kunnat se hur vårdnadshavarna bemöter barnet vid olika moment. Det har även lett till att vårdnadshavarna har ställt fler frågor. Shirvanian och Michael (2017) anser att kommunikationen mellan vårdnadshavaren och pedagogen är grundläggande för att skapa trygga relationer mellan barnet och pedagogen. Baserat på vårt resultat ser även vi att kommunikation och samverkan mellan hem och förskola är centralt vid inskolningen eftersom barnets trygghet skapas via vårdnadshavaren.

För att skapa en trygg relation mellan pedagog och barn nämner respondenterna olika strategier som de använder sig av. Resultatet pekar på att pedagogerna behöver läsa av barnets kroppsspråk och därefter bemöta barnet utifrån detta, genom exempelvis låta barnet sitta i knät och bekräfta barnets känslor. Närhet förstås vara extra viktigt. Utifrån vårt resultat kan vi däremot se att det kan vara svårt att läsa av vad barn egentligen behöver. Ritblatt och Longstreth (2019) studie visar att pedagogerna har en viktig roll i barnets trygghet på förskolan samt att barn med otrygg anknytning presterade sämre i skolan än barn med trygg anknytning. Utifrån vårt resultat förstås det som att barn med otrygg anknytning beter sig och reagerar på ett annat sätt än vad ett barn med trygg anknytning gör, trots att de kan ha samma behov. Baserat på resultatet behöver pedagogen därför vara medveten om att barn har olika anknytningsmönster och sträva efter att bemöta alla barn så att de känner sig sedda och omhändertagna.

En annan aspekt som framkom i vårt resultat var att pedagogen inte enbart behöver bemöta *ett* barn utan en hel barngrupp. I Shirvanian och Michaels (2017) studie anser de att barnet bör knyta an till en särskild pedagog, vilket är något som skiljer sig med vårt resultat. Baserat på vårt resultat är det viktigt att barnet knyter an till alla i arbetslaget så att barnet inte enbart fäster sig till en pedagog eftersom det kan äventyra barnets trygghet om pedagogen inte är närvarande på grund av yttre faktorer, såsom sjukdom. Det framgår även att pedagogen behöver vara medveten om att barnet har en specifik rangordning för vem hen föredrar att vara nära. Utifrån anknytningsteorin har barnet en specifik

rangordning för vem hen föredrar att vara nära, därför blir det viktigt att barnet får möjlighet att skapa en trygg bas hos en pedagog i första hand och sedan skapa den med hela arbetslaget (Bowlby 2010).

Förskolan ska enligt Lpfö 18 lägga grunden för det livslånga lärandet. Utifrån vårt resultat ser vi att barn som är trygga vågar utforska vilket leder till lärande. Omsorg och lärande kan i enlighet med Rouse och Hadleys (2018) sägas vara beroende av varandra. Balansen mellan trygghet och utforskande kan utifrån vårt resultat sägas vara en central del för barnets lärande. Trygghet möjliggör utveckling vilket vi anser kan sägas vara en av de viktigaste förutsättningarna för det livslånga lärandet.

I studien har vi undersökt hur förskollärare resonerar kring definitionen och skapandet av begreppet trygghet vid inskolningen i förskolan. Resultatet visar att trygghet kan förstås genom barnets agerande och beteende på förskolan där ett tryggt barn är ett barn som vågar. I relation till inskolningen, skapas tryggheten dels genom pedagogens bemötande till vårdnadshavaren, barnet och barngruppen och dels via kommunikation och samverkan mellan hem och förskola. En trygg bas hos pedagogen och samverkan med vårdnadshavarna är viktiga för att skapa trygga relationer vid inskolningen. Eftersom 86 procent (Skolverket 2023) av barn mellan ett till fem år går i förskola, anser vi utifrån resultatet att omsorg och trygghet är något som inte bör förbises utan snarare lyftas fram. Som framtida förskollärare har denna studie bidragit till insikter om hur betydelsefull en trygg start på förskolan är samt vikten av trygghet i relation till barnets första tid i förskolan.

7.2 Metoddiskussion

Valet av en kvalitativ studie var givande eftersom vi fick fram erfarenheter och berättelser utifrån studiens syfte. Vi upplever även att det var givande med semistrukturerade intervjuer eftersom samtalen flöt på och det fanns utrymme för att ställa följdfrågor. Dock upptäcktes vid bearbetningen av materialet att vi kom ifrån ämnet vid några tillfällen. Vi hade önskat att vi kom in mer på vad trygghet i förhållande till inskolningen var eftersom det var förenligt med vårt syfte och kanske mindre kring inskolningens rutiner. Vi som

förde intervjun borde försökt vägleda och precisera frågorna mer när respondenten gick från ämnen. Detta kan bero på att vi är oerfarna i rollen som intervjuare.

Vi hade eventuellt fått en bredare bild om vi även använde oss av förskolor som hade annan metod än den föräldraaktiva inskolningen. Studiens validitet kan upplevas vara begränsad eftersom vi endast pratat med fyra förskollärare i två kommuner. Hade vi istället valt en kvantitativ undersökning hade vi kunnat nå ut till fler och fått höra fler röster. Däremot hade vi troligtvis inte kunnat få så djupgående svar från deltagarna om vi använt en kvantitativ metod.

7.3 Förslag på vidare forskning

Vi upplever att det hade varit intressant att studera trygghet i förhållande till inskolningen genom en annan metod, exempelvis genom att observera inskolningar för att undersöka *hur* det kan se ut i praktiken. Baserat på studien är kommunikation och samverkan en viktig del av barns trygghetsskapande i förskolan, det hade varit intressant att ta del av hur det kan se ut när vårdnadshavarna och pedagogerna inte talar samma språk och se om det påverkar barnets trygghetsskapande. En annan upptäckt var att inskolningen har förändrats under pandemin, det hade därför varit intressant att undersöka pandemins påverkan av trygghet i relation till inskolningen.

Referenslista

Alvehus, Johan (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod en handbok*. Johanneshov: MTM

Bowlby, John (2010). *En trygg bas: kliniska tillämpningar av anknytningsteorin*. 2. utg. Stockholm: Natur & kultur

Broberg, Malin, Hagström, Birthe & Broberg, Anders (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. 1. uppl. Stockholm: Natur & Kultur

Edfelt, David (2017). *Hjärna i förskolan: vägen till barns lärande och utveckling*. Första upplagan Stockholm: Gothia Fortbildning

Edfelt, David (2019). *Utmaningar i förskolan: att förebygga problemskapande beteenden*. Andra upplagan Stockholm: Gothia Fortbildning

God forsknings sed. Reviderad utgåva (2017). Stockholm: Vetenskapsrådet
<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forsknings-sed.html>

Lindgren, C. & Torro, T. (2017). *Trygg inskolning: grunden för en givande förskoletid*. Första upplagan Stockholm: Gothia Fortbildning

Markström, Ann-Marie & Simonsson, Maria (2017) Introduction to preschool: strategies for managing the gap between home and preschool. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*. 3(2), ss. 179-188. doi: 10.1080/20020317.2017.1337464

Patel, Runa & Davidson, Bo (2019). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Femte upplagan Lund: Studentlitteratur

Ritblatt, Shulamit N & Longstreth, Sascha (2019) Understanding Young Children's Play: Seeing Behavior Through the Lens of Attachment Theory. *YC: Young Children*. 74(2), ss. 78-84.

Rouse, Elizabeth & Hadley, Fay (2018) Where did love and care get lost? Educators and parents' perceptions of early childhood practice. *International Journal of Early Years Education*. 26(2),ss. 159-172. doi: 10.1080/09669760.2018.1461613

Schwarz, Eva (2016). *Inskolning: Om förnyelse och gemenskap på förskolan*. Huddinge: Södertörns högskola. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:sh:diva-30979>

Shirvanian, Natalia & Michael, Tony (2017) Implementation of attachment theory into early childhood settings. *International Education Journal: Comparative Perspectives*, 16(2) ss. 97-115.

Skolverket (2023) *Barn och personal i förskola – hösten 2022*
<https://www.skolverket.se/publikationsserier/beskrivande-statistik/2023/barn-och-personal-i-forskola---hosten-2022>

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan: Lpfö 18*.
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=4001>

Bilagor

Bilaga 1 - Informationsbrev

Hej!

Vi är två studenter som läser den sjunde och sista terminen på förskolläraryrket vid Malmö universitet där vi nu ska skriva vårt examensarbete.

Syftet med vår studie är att försöka få en bredare förståelse kring barns trygghet i förhållande till inskolning. I vår studie vill vi därför undersöka förskollärares erfarenheter och upplevelser kring barnens första tid på förskolan.

För att kunna genomföra studien behöver vi samla in material genom intervjuer med förskollärare. Vi skulle vara så tacksamma om ni skulle vilja delta i vår studie!

Om möjligt kommer vi gärna ut till er förskola för att hålla intervjun där. Intervjun tar ca 30-45 minuter. Vi kommer behöva spela in ljudet från intervjuerna via Zoom för att senare kunna analysera arbetet i efterhand. I enlighet med Vetenskapsrådets forskningsetiska principer är ditt deltagande i studien frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta din medverkan. Varje deltagare försäkras anonymitet och det insamlade materialet kommer enbart att användas för vårt examensarbete.

Intervjuerna kommer att hållas v 38-40.

Inför deltagande av intervjuer kommer en samtyckesblankett med ytterligare information att skickas ut.

Återigen skulle vi vara så tacksamma om ni skulle vilja ställa upp på en intervju!

Med vänliga hälsningar

Elona Spetsmark & Alice Doukali

Vid eventuella frågor får du mer än gärna höra av dig till oss.

Elona: elonaspetsmark@outlook.com

Alice: alicedoukali@hotmail.com

Om du behöver komma i kontakt med vår handledare så finns mailen nedan.

Despina: despina.tzimoula@mau.se

Bilaga 2 - Samtyckesblankett

LÄRANDE OCH SAMHÄLLE
BARNDOM-UTBILDNING-SAMHÄLLE

På förskolläraryr utbildningen vid Malmö universitet skriver studenterna ett examensarbete på sjunde terminen. I detta arbete ingår att göra en egen vetenskaplig studie, utifrån en fråga som kommit att engagera studenterna under utbildningens gång. Till studien samlas ofta material in vid förskolor, i form av t.ex. intervjuer och observationer. Examensarbetet motsvarar 15 högskolepoäng, och utförs under totalt 10 veckor. När examensarbetet blivit godkänt publiceras det i Malmö universitets databas DIVA (<http://mau.diva-portal.org/smash/search.jsf?language=s&v&dswid=4868>)

Samtycke till medverkan i studentprojekt

Vi heter Elona Spetsmark och Alice Doukali och är två studenter som läser den sjunde och sista terminen på förskolläraryr utbildningen vid Malmö universitet, där vi förväntas ta examen i januari 2024. I denna kurs ska vi nu skriva vårt examensarbete.

Syftet med vår studie är att försöka få en bredare förståelse kring barns trygghet i förhållande till inskolning. I vår studie vill vi därför undersöka förskollärares erfarenheter och upplevelser kring barnens första tid på förskolan. Det är därmed en kvalitativ studie där vi vill ta del av förskollärares tankar kring ämnet. För att kunna genomföra studien behöver vi samla in material genom intervjuer med förskollärare. Intervjuerna kommer ta ca 30-45 minuter.

Vi kommer spela in ljudet via Zoom för att sedan kunna transkribera materialet. Allt insamlat material sparas på Malmö universitets server under arbetet med examensarbetet. Samtyckesblanketten förvaras oåtkomligt på Malmö universitet. Materialet och samtyckesblanketterna kommer att raderas ett halvår efter att examensarbetet är godkänt och klart.

De som kommer ha tillgång till/kunna begära att få se det insamlade materialet är enbart vi två studenter, vår handledare och vår examinator.

Vi hänvisar och använder oss av Vetenskapsrådets forskningsetiska principer bl.a. genom följande avseenden:

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf

- Medverkan baseras på samtycke och detta samtycke kan när som helst återkallas. Varje deltagare har alltså rätt att avbryta sin medverkan när som helst, utan några negativa konsekvenser.
- Deltagarna kommer att avidentifieras i det färdiga arbetet.
- Materialet kommer enbart att användas för aktuell studie och kommer att förstöras när den är examinerad.

.....
Studentens underskrift och namnförtydligande

.....
Studentens underskrift och namnförtydligande

Kontaktuppgifter till student:

Elona Spetsmark: elonaspetsmark@gmail.com

Alice Doukali: alicedoukali@hotmail.com

Ansvarig handledare på Malmö universitet:

Despina Tzimoula: despina.tzimoula@mau.se

Kursansvarig på Malmö universitet:

Sara Berglund: sara.berglund@mau.se

Kontaktuppgifter Malmö universitet:

www.mah.se
040-665 70 00

Information om Malmö universitets behandling av personuppgifter

Personuppgiftsansvarig Malmö universitet

Dataskyddsbud dataskyddsbud@mau.se

Typ av personuppgifter Namn, anteckning av lärandesituation, bild och/eller filmklipp samt ditt samtycke till att Malmö universitet behandlar dessa personuppgifter.

Ändamål med behandlingen För att möjliggöra undervisnings- och examinationssituationer i förskolemiljö för studenter vid Malmö universitets förskollärarytbildning.

Rättslig grund för behandling Ditt samtycke.

Mottagare Personuppgifterna kommer endast användas i utbildningssyfte inom ramen för Förskollärarytprogrammet vid Malmö universitet och kommer inte att spridas vidare till någon annan mottagare.

Lagringstid Malmö universitet kommer spara dina personuppgifter så länge de behövs för ovan angivet ändamål eller till dess att du återkallar ditt samtycke. Efter genomförd kurs/program kommer personuppgifterna att raderas. Malmö universitet kan dock i vissa fall bli skyldiga att arkivera och spara personuppgifter enligt Arkivlagen och Riksarkivets föreskrifter.

Dina rättigheter Du har rätt att kontakta Malmö universitet för att 1) få information om vilka uppgifter Malmö universitet har om dig och 2) begära rättelse av dina uppgifter. Vidare, och under de förutsättningar som närmare anges i dataskyddslagstiftningen, har du rätt att 3) begära radering av dina uppgifter, 4) begära en överföring av dina uppgifter (dataportabilitet), eller 5) begära att Malmö universitet begränsar behandlingen av dina uppgifter. När Malmö universitet behandlar personuppgifter med stöd av ditt samtycke, har du rätt att när som helst återkalla ditt samtycke genom skriftligt meddelande till Malmö universitet. Du har rätt att inge klagomål om Malmö universitets behandling av dina personuppgifter genom att kontakta Datainspektionen, Box 8114, 104 20 Stockholm.

Samtycke

Härmed samtycker jag till att medverka i ovan beskrivna studentprojekt, samt bekräftar att jag har tagit del av informationen om Malmö universitets behandling av personuppgifter.

Namn:

Namnförtydligande:

Dagens datum: